

Advokaten Agneta

Agneta Gustafsson är advokat vid Advokatbyrån Nywa. I Bil & Bostad förklarar hon varannan vecka juridiska ord och begrepp samt svarar på läsarnas frågor om juridik, främst om avtalsrätt och bostadsköp.

Om att spela musik i podd

Hej Agneta!

Jag har frågor om musik i vår podcast. Min vän och jag ska starta en podcast som ska handla om klimatförändringarna och vi vill ha lite musik i podden. Hur länge skyddas en låt av upphovsrätten? Kan vi spela upp olika delar av låtar för våra lyssnare till exempel Strawberry Fields Forever av The Beatles eller Café Rouge av Fred Winters?

Med vänlig hälsning,

Johan

Hej,

Tack för dina frågor om vad som gäller kring upphovsrätt, som det kallas inom juridiken. Upphovsrätten skyddar verk, det vill säga en persons skapande av musik, film, bilder eller litteratur. Skyddet går inte att ansöka om, utan uppstår automatiskt när verket kommer till. Upphovsrätt innebär att den som skapat ett verk har ensamrätt till verket.

Upphovsrätten består av två delar, den ideella delen och den ekonomiska delen. Den ideella upphovsrätten består av namngivningsrätt och respekträtt. Det innebär bland annat att upphovsmannen har rätt att bli angiven som upphovsman när verket framförs eller används och att verket ska respekteras, det vill säga du får inte kränka verket. Den ideella rätten behålls alltid av upphovsmannen och efter dennes bortgång av arvingarna.

Den ekonomiska rätten ger upphovsmannen exklusiv rätt att förfoga över verket och bestämma om det ska framställas exemplar av verket och om det ska göras tillgängligt för allmänheten. En viktig del i upphovsrätten är att upphovsmannen ska få ersättning för sitt arbete, till exempel när en låt spelas, boken läses eller en bild visas.

Beräffande frågan om upphovsrättens längd så gäller upphovsrätten så länge upphovsmannen lever och 70 år därefter. När upphovsmannen avlidit bestämmes arvingarna hur verket får användas. Den svenska melodin Café Rouge skapades 1918 av Fred Winter, vilken avled 1945. Melodin är därför inte längre upphovsrättsligt skyddad, men upphovsmannens namn kan lämpligen ändå anges.

Om det är flera uphovsmän gäller upphovsrätten i 70 år efter den sista avlidne upphovsmannens dödsår. Vid musikaliska verk med text är upphovsrätten sålunda skyddad till utgången av det sjuttionde året efter dödsåret för den sist avlidne kompositören eller textförfattaren, i de fall text och musik skapats särskilt för verket. Som huvudregel gäller separata skyddstider för texten respektive musiken, vilket beror på att en text och ett musikstycke anses som två självständiga verk.

Av din fråga framgår att ni även tänker spela ljudsekvenser av Strawberry Fields Forever i poddcasten eller poddradio, som sändningen också kallas. Verket har skapats av John Lennon och Paul McCartney. Låten är upphovsrättsligt skyddad enligt upphovsrättslagens bestämmelse om musikaliskt verk med text. Skyddet gäller till och med 70 år efter det år då McCartney

avlider, eftersom han är den upphovsman som fortfarande lever.

Den svenska upphovsrättslagen gäller för verk som har en anknytning till Sverige. För den som är EU-medborgare är det upphovsrättsliga skyddet detsamma som i upphovsrättslagen och enligt den internationella upphovsrättsförordningen har medborgare i ett EES-land samma upphovsrättsliga skydd för sina verk som en svensk upphovsman. Trots att Storbritannien inte längre ses som ett EES-land eller EU-land omfattas ändå brittiska medborgare av svensk upphovsrätt, eftersom både Sverige och Storbritannien är anslutna till Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk.

EU har 2019 antagit ett nytt upphovsrättsdirektiv, som ofta kallas för DSM-direktivet (Digital Single Market), vilket senast den 7 juni 2021 ska vara genomfört av alla medlemsstater. Direktivet finns tillgängligt på webbplatsen EUR-Lex. EU:s upphovsrättsdirektiv syftar till att ytterligare harmonisera upphovsrätten i EU och anpassa den till den digitala miljön.

Direktivet handlar bland annat om att öka tillgången till upphovsrättsligt skyddade verk i Europa, samtidigt som rättighetshavare ska få rimliga villkor. Vidare har stora internetplattformar, såsom Youtube och Facebook, fått ett större ansvar för upphovsrättsligt skyddat innehåll och att avtal ingås med rättighetshavare och deras företrädare, till exempel STIM, Bildupphovsrätt med flera, om den användning som sker på plattformarna. Det innebär att de stora värden som dessa plattformar genererar på grund av skyddat innehåll också kan föras tillbaka till dem som skapar bild eller musik. Vidare finns bestämmelser om att förstärka kulturskapares ställning i avtalsituationer för att ge dem förutsättningar för rimliga ersättningar för nyttjande av deras verk.

Sammanfattningsvis för att kunna spela upp delar av upphovsrättskyddade låtar i er podd krävs att ni har upphovsmannens samtycke till det. Det finns möjlighet att använda sig av licensierad musik, det vill säga att ni betalar en summa varje månad för att kunna spela upp de låtar som är inom licens. Licenser för musik finns till exempel på STIM och Ifpi, vilka har hemsidor med god information om vad som gäller för dig om du skapar eller vill nyttja en låt.

Jag avslutar veckans artikel med några ord av John Lennon. "En dröm du drömmer ensam är bara en dröm. En dröm ni drömmer tillsammans är verklig."

AGNETA GUSTAFSSON
Advokat,
Advokatbyrån Nywa

Har du en fråga? Skriv till Agneta!

Om du har funderingar kring bostadsköp, bilköp, juridik eller avtal, skicka din fråga till Agneta på e-postadressen advokaten@nywa.nu.

Vänligen notera att alla upplysningar enbart är informativa och inte utgör legal rådgivning. Rättslig rådgivning kan endast lämnas av advokat eller jurist som erhållit handlingar och fullständig information om omständigheterna i det enskilda fallet.

I Biltokig träffar Bobo Ericzén bilentusiaster från hela landet.

FOTO: SVT

"Det handlar inte om bilar, det handlar om människor"

Bilar och motorkultur är en stor del av den svenska sommaren, med bilträffar, cruising och gemenskap. Med sommaren kommer också en ny säsong av tv-programmet Biltokig där Bobo Ericzén träffar bilälskare från hela landet.

– Folk har fått ett extra år att bygga och fixa. Jag tror vi kommer få se fantastiska bilar framöver, säger Bobo Ericzén.

Pandemier kommer och går, men bilintresset består. Coronarestriktionerna som sedan i fjol satt käppar i hjulet för många motorenemang ser ut att lättas upp framöver, även om läget för de större evenemangen fortfarande är osäkert. I vilket fall är sommaren här, garageportarna står öppna och bilentusiasterna vädrar sina klenoder ute på gatorna.

– De stora träffarna gick bort förra året så folk kunde inte visa upp sina bilar. Istället har de fortsatt bygga och fixa. Jag tror vi kommer få se fantastiska bilar på träffarna framöver, säger Bobo Ericzén på tal om hur corona påverkat motorkulturen.

Bobo Ericzén gör sedan 2006 programmet Biltokig vars senaste säsong just nu visas på SVT och SVT Play. I programmet träffar Bobo bilentusiaster – dragracingförare, hot rod-byggare, bilkonstnärer, och så vidare. Människor från hela landet där ett stort intresse för bilar är den gemensamma nämnaren.

Personligare möten

Bobo har gjort program inte bara om bilar utan också om båtar och trädgård. Han gör det mesta själv: filmar, intervjuar och klipper. Detta ger programmet en personlig, okonstlad prägel samtidigt som det gör det lätt att spontant spela in när det är något intressant som dyker upp.

– Jag filmar och frågar bara om det jag själv är intresserad av. Det handlar egentligen inte om bilar, båtar eller trädgårdar, utan det handlar om människorna. Inte kändisar eller politiker utan folk som du och jag. Man får träffa människor man aldrig skulle träffat annars, passionerade människor som får prata om det de är intresserade av. Människor med fantastiska livsöden men också superhantverkare.

Han berättar att intresset för programmet bara har ökat under åren. I början kunde han mötas med skepsis när han kom med kameran eftersom motorfolket var vana vid att motorkulturen så ofta skildrades negativt i media. Idag har programmet närmare miljonen tittare, och lika många tar del av Biltokig i sociala medier.

– Jag får ett oerhört positivt bemötande. Det känns som att alla ser programmet, säger Bobo.

Sedan ett par år tillbaka satsar han även på Youtube och Facebook. Innehållet skiljer sig från det som visas på SVT – och här får vi faktiskt träffa en kändis.

– På sociala medier kan det handla om allt möjligt. Nu är jag ute och campar med Mikael Persbrandt, tipsar Bobo.

Peter Öberg

FAKTA & SNABBA SVAR

Om Bobo Ericzén och Bobo Ericzén om bilar

Bor

Gärdet i Stockholm.

Gör

Journalist, tv-producent.

Kör

Volvo P1800 från 1965 och BMW 325 från 1988.

Första bil

"En Volkswagen Bubbla 1968 som jag själv förstärkte och sågade av taket på. Jag hade inte råd med en cabriolet."

Drömbil

"Jag har nog mina drömbilar. Skulle jag bara välja en blir det en Volvo PV."

Favoritdecennium (ang. bilar)

"60-talet. Det peakade där."

Original eller custom?

"Custom. Jag tycker det är roligt när det bara finns ett exemplar."

Meka eller köra?

"Det får nog bli köra, även om mycket mer tid går till meka."